МАРША ДОАГІАЛДА, 1 МАЙ!

Масса а мехкашкара пролетареш, вІашагІкхета!

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГІалгІай обкома Нохч-ГІалгІай АССР Лаьхьаьрча Советен Министрий Советен орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУВЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ

№ 51 (4376). ОРШІОТДИ, 1 май, 1967 шу. Max 2 коп.

БІАЬСТАН ЦІЕЙ

Тахан вай планета массе а мийнигге дезду сийрда цІей — дерригача дунен тІарча кхаьхьегамхой барт-цхьоагІон ди — Цхьоаолагіа май. Цхьаьвакъда, советски наха, дерригача прогрессивни адамашта кхаьстта бочен дезен да таханга Май. Шаккха ца хиннача тайшара кхаьхьегамен политически хьинар айденна дезду из укх шера. Массехь бутт бальча шовзткъеп итт шу дуз кхаьхьегча нала иразн пархІатон еннача Сийлахь-боккхача Октябрьски социалистически революции. Дезача цІейна мискъбаха кийчлуш КПСС XXIII съезда решенеш кхоачашъеш боахкача советски наха дуне пенсдоаккхаш доккхий хІаман карагІдуьл экономика, іилма, культура дегІаІоалаеча даькъе.

Октябра юбилейна бала мабогаргІара пакъбаьха яьхе бальнача Нохч-ГІалгІайчен кхаьхьегамхоша дика совгІаташ кийчдаьл. ЦІей-на. Республика промышленни предприяташа ханал кхо ди хьалха кхоачашъьлй биъ бетта план, дикка лаккъьй кхаьхьегамз овсарле. Наьха санна дегІаденда мехкдьлтен гази йоаккхилга, химически продукци агаехцилга.

Кхаьстта ГІадиучаш да советски Іаьдала юбилея сийна социалистически яьх ДайолаьрІий — «Старогрозненфта» мехкдьлта промыслови управлене коллективо даьха толамаш. Планированеи экономически стимулированеи кердача системах болх беча мехкдьттахоша соаьхка укх хана даьккхачул 70 процент дукхагІа лаьккхад за совгІа тІеэкхочачьлъй дулхи шурен йохкарг квартала план.

Иштта дика лел кхьйола продукташ кийчьелга а Апрель чакхбоалаш соаьхка цу ханачул дикка дукхагІа дехкал фуаш. Фуаш доккара ах шера план кхоачашъьлй МалгІайбика района боахамаша. Иза кхоачашъе гарга а Гудермеса, Надтеречни, Наурски районаш.

Хоза кийчбенна, гІозбальна цІей дезде арабаьнгаб тахан Нохч-ГІалгІайчен кхаьхьегамхой. Шоашта карагІдаьнначх доккхал де йиш йолаш да уж. Бакъда, пар дика кхеталу советски Іаьдала шовзткъеп итт шу дизара сийна тІаийца доккхий лехкараш кхоачашце атта хурдоаолилга. Пудуьла хІара колхоза, совхоза, предприяте коллективна сийлен декхар да Май сийна яьржа социалистически яьх кхы лаьгІ на йолийшар дІахо яьлар, из кхы а шераГІа йоаржаяр. Бердача толамашца белгалдаккха деда Сийлахь-боккхача Октябра шовзткъеп итт шу дуза ди!

Ду гІулакха мел эшар вай республике долаш да. Берттерадар за хІара коллектива болх кхетамца вІашгІекхьбаккхар, тІекъалуса боахамаш предприяташ ца хиннитар, продукци дукхагІен дикагІен арахецар, пушта дІадедар чухаьхьа лаккхар, ялат хьувкъалар, лаьттащарча балхой культура лаккъьр, ерригача техникаш механизмехи лертТІа пайда эшар, планированеи экономически стимулированеи система совлеенех кхетамца пайда эшар.

Болхозийн совхозийн, промышленни предприятейн мехкдьлта промыслайн вохьхьанцарча партийн, профсоюзнн, комсомольскин организацей декхар да Советски Іаьдала юбилейин шера, тІаийца лехкараш дизза дика кхоачашдаре беррига кхаьхьегамхой оарцаГІбахар, балха новкъарле еш доза кхоачашбоацарашца сихагІа ДІаьхар.

...Хоза кийчьеннай вай Нохч-ГІалгІайчен городашн йурташн, массанаьхьа а гуш да Май наьхьадолаш кийчдаь совгІаташ дувцаш доза транспаранташ. Белабенна, гІозбальна ба Цхьоаолагіа май дезде арабаьлна нах. Советски Іаьдала шовзткъеп итт шу дизара бІубенна накъбаьолх республика къаьхьегамхой.

Даьнъала хилда 1 Май — дуне халкъашта юкъера барт-цхьаьгІен Ди, дерригача мехкий цхьаьгІенш вошалеи Ди!

БІЬСТИ. И. Плиева фотоэтюд.

«ХАЛКЪАШТА ЮКЪЕРА МАШАР ЧІОАГІБАРАХ» ТЕЛАЧА ДУНЕН ХАЛКЪАШТА ЮКЪЕРЧА ЛЕНИНСКИ ПРЕМЕШТА ЙОЛЧА КОМИТЕТЕ

1967 шерА 21-ча апреле академика Д. В. Скобельцына председателаьл а деш заселани хилар «Халкъашта юкъера машар чІоагІбарах» телача дунен халкъашта юкъерча Ленински премешта йолча Комитета.

Комитет 1966 шерара дунен халкъашта юкъера Ленински премеш хьожаяра хьакъехьа хьаччуеннача предложенешка хьежай, иу деннах ІаьІа решени тІаийдай по.

Тахан ненатоаш да дунен халкъашта юкъера Ленински премеш хьожаяра хьакъехьа Комитето тІаийца сонам.

«ХАЛКЪАШТА ЮКЪЕРА МАШАР ЧІОАГІБАРАХ» ТЕЛАЧА ДУНЕН ХАЛКЪАШТА ЮКЪЕРЧА ЛЕНИНСКИ ПРЕМЕШТА ЙОЛЧА КОМИТЕТА СОЦАМ

1966 шера «Халкъашта юкъера машар чІоагІбарах» тела дунен халкъашта юкъера Ленински премеш хьожаяра хьакъехьа.

Машар лоаттабари чІоагІбари ду хьа къовсам лоаттабара даькъе доккхий хІаман-карагІдуьлар бахьан долаш «Халкъашта юкъера машар чІоагІбарах» тела дунен халкъашта юкъера Ленински премеш йойла:

Мартин Нимеллера — пастор, общественни деятела (Германе Федеративни Республика).

Абрахам Фишера — адвоката, общественни деятела (Къулбехьен-Африканска Республика).

Давид Альфаро Сикейроса — художника, общественни деятела (Мексика).

Малек Ивана — Іилмахочоа, общественни деятела (Чехословацки Социалистически Республика).

Ронуэлл Кента — художника, общественни деятела (Америка ВІашагІкхийтта Штаташ).

Герберт Варнана — общественни деятела (Германски Демократически Республика).

1966 шераьрча «Халкъашта юкъера машар чІоагІбара» дунен халкъашта юкъерча Ленински премей лауреташ

1. **Мартин Нимеллер** — пастор, общественни деятель (Германе Федеративни Республика).

2. **Абрахам Фишер** — адвокат, общественни деятель (Къулбехьен-Африкански Республика).

3. **Давид Альфаро Сикейрос** — художник, общественни деятель (Мексика).

4. **Иван Малек** — Іилмахо, общественни деятель (Чехословацки Социалистически Республика).

5. **Ронуэлл Кент** — художник, общественни деятель (Америка ВІашагІкхийтта Штаташ).

6. **Герберт Варнке** — общественни деятель (Германски Демократически Республика). ТАСС фотохроника.

СССР ОБОРОНА МИНИСТРА ПРИКАЗ

№ 109

г. Москва.

1967 ш. 1 Май.

Новкъостий салтийн матросаш, сержанташ а старшинаш а!

Новкъостий эскараш, изаралаш, адмираллаш!

Тахан советски халкъо, эскарен флотен тІемахошца дезду Цхьоаолагіа май — дунен халкъашта юкъера Ленински премей лауреташ кхаьхьегамхой солидарности ди, дерригача мехкий болхлой класса барт-цхьоагІонн вошалеи ди.

Из сийрда цІей вай Сийлахь-боккхача Даьхенн белгалдоаккх сийлахьчо а юбилей шера — Сийлахь-боккхача Октябрьски социалистически революце 50 шу дузаш.

Коммунистически партена гонахьа айхха кхотаденна болча советски халкъо цІаккха а да хиннача тайшара йолча эгтуэзамашен хьинарцен кхаьхьег КПСС XXIII-ча съезда историческн решенеш кхоачашъар дуьхьа, кІаьд ца луш чоагІбу дунен тІа эгтара хьалхарча социалистически держава экономически обороннн шиз.

Советски халкъаца цхьана кердача пахара новкъа новкъа бІубенна болх социалистически содружества мехкий кхаьхьегамхой. Дунен социалистически системо хІара денна чІоагІдо дунен халкъашта юкъерча аренера агресси йоаржаяра ехьаме уйлаш дагалуьнц.

Мапшара цІенхашта — ехьаме, тІатуьс хІанзара европейски — лозонаш хуьдарга доаха лог дуташ боанча, атомни герз гуччаьхь дІадехаш болчи малхбузенгермански реваншиста...

Дунен тІа хІанз этта ІаьлаІ, терка а деш, Коммунистически партен Советски правительстеан данза дарг мел доацар ду дерригача советски халкъ фел лаккъьра, вай Даьхен ехьаймзле дІахо чІоагІьыра, СССР ший позицеш, даим лаккъу дунен событей лелама ца еш йола влияни.

Советски Союзо чІоагІа а дерригІа а чакхйоаь халкъий машарен цар цхьана леладеча гІулакхийн политика, къовсам тІа дола лешаш машара наькъьана къестадара тІехьа я из.

Дуцца ІаІла тара а боацан бода кхы тайна арахьарча политика — ниКъ лелабу США керте йолча империалистически паччаьхьаькхенй хоаг деча Іазарана. Цар тІа-тІа дуьхьагІа шорбу Вьетнама халкъа дуьхьара зулам тІом, дунен кердача районашка

Герашшара Низаш кхы тІа а чІоагІдара.

Моаршал а луш 1-ча Мая цІейна даьхьана душ аз шо, боевой политически кийчо е-ча, Сийлахь-боккхача Октябрьски социалистически революце 50 шу дизара сийна тІаийца доккхий социалистически декхараш кхоачашцеча оаш керда толамаш дахар лов соца.

Эскарен Флотен тІемахой! Кіаьд ца луш лаккъе боевой кийчо, даим оргаІодахаш тоае тІема говзаІ, шоай мугІаранна дисциплинен организованности чІоагІье, фе лорабе коммунизм хьалъеш доаллача советски халкъа хІаманн нохІлаш бола кхаьхьегам!

Дунен халкъашта юкъера кхаьхьегамхой цІей белгалдоаккхаш, аз приказ ду:

Тахан, Цхьоаолагіа мае, моттигерча ханах 21 сахьат даьлча вай Даьхен столице — городе-турпалер Москве, союзни республикан столицашца, хІаьла ишта городашца-турпалашца: Ленинграде, Волгограде, Севастополе, Одессе, крепосте-турпале Бресте тІкъоза артиллерийски залп тохаш салют яла.

Даьхьала хилда 1-гІа Май — дунен халкъашта юкъерча кхаьхьегамхой солидарности ди, дерригача мехкий болхлой класса барт-цхьоагІонн вошалеи ди!

Даьхьала хилда сийлахь-доккха Советски халкъ а цун турпалера Герашшара Низаш а!

Хоастам хилда Советски Союза Коммунистически партена — еррига вай котаьлнан ехара денан урдуттатечоа а уж йоаХІца вІашгІехьдоахчоа а!

СССР оборона Министр Советски Союзо Маршал А. ГРЕЧКО.

СОВЕТСКИ ІАЬДАЛА 50 ШУ

КОТБАЬННАРАШТА — БАЙРАКХАШ. ПРЕМЕШ

«МОСКВА, 28 апрель. (ТАСС-а корр). 1967 шера хьалхарча квартале СССР мехкдьлта чахкдоахачен мехкдьлта-химическия промышленностА Министерства предприятей коллективаша лелаьча ерригсоюзни социалистически яьхьа итогаш ъьй селхан министерства коллеге а мехкдьлтан химическия промышленности болхлой профсоюза ЦК-а президиумо а.

СССР Министрий Советен ВЦСПС-ен карара кара тела ЦІе байраккхан хьожаяьй тІъьй предприятена, цу даькъе Шебекинский Грозненский химически комбинатий, Кировски, Днепропетровски, Ярославски шинни заводий, Новоуфимски мехкдьлта чахкдоахачу заводен Куйбышевски синтетически каучука заводен, «Красный богатырь», «Каучук» яьхьа Московски заводий коллективашца.

Министерствах а профсоюза ЦК-ан карара кара тела Ціе байраккхан синнай аьхьайта предприятенен организацийнен.

Карара кара тела Ціе байраккхан еннача коллективашта аьхьа хьалхара премеш ду. Шоллагіен кхоаларіен премеш хьожаяьй 30 предприяте коллективашта.

Хьалха латт Ведана район

Укх шера хьалхарча квартале хьаьйбай продуктан дукхагІа яхаран кийчьаран районашца лелаьча социалистически яьхьа итогашца хьежай КПСС обкома бирон республикан Министрий Совети. Яьхьа котьлынарг лаьрІай Ведана район (КПСС райкома секретарь нов. Ибрие, - райисполкома председатель нов. Бачагаев, районни юрта боахамаш производственни управлене начальник нов. Хатуев). Цу района боахаашка хьалхарча квартале дийбад массе тайта доахан, дикка дукхагІа яьхьай хьаьйбай продуктан, паччаьхьахенга дуьхьа доккара план 230 процент кхоачашъьлй, пура йохкара план — 201, фуаш доккара план — 102 процент. КПСС обкомен республика Министрий Советен карара кара тела Ціе байраккх хьожаьлй Ведана района.

КАРАГІДАЬННАЧОХ КХОАЧАМБАЦ

Вай республикерча вІишлен организацешта чІоагІа эшиш хоатташ а Грозненски машкабетона конструкцей заводо арахецо продукци. Кхоачамболлаш машкабетона изделеш хилийтора хьинарг кхаьхьег цкх шера заводо болхлоша. Массехь ди хьалха кхоачашъьлй биъ бетта план. Планда совгІа арахецйай эзарш кубически метраш продукци.

Даьхьа кхаьхьегамх совгІат кийдаьд дезача цІейна Геннадий Павловича кулеглдеча маркхала-бетона цхьоаолагІча цеха коллективо. Планах лаьрІдіеча совгІа цо арахецйа продукци 1500 совгІа кубически метр я.

М. ЗЮЗИКОВА,
тха штате йозна корр.

БІУБЕНА ГІА БОАХАШ, ГІОЗЬЯЬНА

БОЛХОЧУН СИЙ

Къахьегача сага вахаре хаст-каста нийслу ше хьийгача кьинш хьаьстта дог гІоздоелкхаш йола миноташ. Ахархочоа, масала, из ха тІаотт ьырдача кІина хоза хьаж йолг бурттилгаш тІаьр юкъе дехкача, болат поаладеиг дог деллаш хул мертане чуре дошо. Бос Боа эгтара хьалхара ялаяа Поаалела, хІаьта тІона, мехкаьттахошта, бурурьдеттарешта, шийла тайпара докхка цІей хул, дуккхача деношка в бетташка а лайна хьоналш инцІолчІта, хьийгача кьинш итог ю ха тІаьттача. Из я петтан кІоаргача тІоаначашкара доагІача кІеж чуначкхаргІ. Нагахь саннга цунах кулг техача петтан пха хопуш санна хетаьлгІа. Хала мехетадеш хьы специальность йолча мехк, бакьда, сона бурурьдеттаргІчуп дикаІла специальность хетац. Ошшош уйла елаш: петтан хьийеиаш эгтара хьаька гучайоахарш тхо да, хІаьта мехкаьттА доаьдаш хІина вай таханга ди мишта хурган ма хІо. Сона хетачох доагор из вай, ергача промышленноста дваР да. Цудухьа, сей бригада, вай республикеа, бергІгача : мехкаьттахошта карагІаьнчнараша, даг де лорхІарашца вай тахана хозьъш санна хет сона.

Гонахьа дІа-юха хьежача ма хозьъеиг са хьаьмсаг гІоздоелкхаш МалгІабикг Дкаэза - пеоаза вІашТІерлаь цІеноШ, керда клубаш, библиотекаш, денгара дерга БІаргагчуш хьапъеш латта гІишлоц, космическ кемаш санна, лекха урагІаяка латта хура вышкаш — из да тахан мехкаьттахой города МалгІабика сибат. Из дерриге хьаьхьачча сага кулгех дьиина беркат да.

БархІ шу соагІа ха я со сийдоча мехкаьттахой мугІаршта юкъе вха. Цу юкъа балха говзал а вахара опыт а Іомае вІашТІеьхьаьнчад са. ЦІаяхьа а дагара дІадалац сона эгтара хьалха са балха вонача хана хьаьнача мехкаьттахочо, йоккха опыт йолча бурильщика Медведев Григория Григорьевичг сейгг аьнкар: «ЦІамига саг тахан доккхх цІей да хьа. Болхло яха сий доле цІи лелаПро дуккхача кІамина бехнтокмаьу саг. Ба-бовала йовцаш лелаВ йиш йолаш яц из. Дайман лаьхха поаттае еза советски болхло яха цІи. Цхьа гІелат довдеш саг хилац, бакъда, цхьа гІама да цІеккха гІелат делийта йиш йоацаш из да — кьхьаьгамхочуч сий».

Кьахьвача сага сий... Сона хетачох масадолчи карагІаьнначча дикача гІулаьхий хьаст ба из. Даим из хьаст цІена поаттабе бе эгтара хІара саго. ХІаьта сага сий сеха латт! Тешшаьлга ала йиш я, моллагІа шийна тІадилина гІулаьх, из эламига дала а доккха дала а, кхетамца, ларттІв хІоаначадеш хІлараХ, латт ьыаьна.

Со буровой мастерралца хьожавьча шера тха коллективе инвадденна цьца хІама вІалла диндлац сона. Вийсанна болх баьча сиенно тахана буро гІрафинера со хьжаш враллаш бурильщика помощника комсомольце Никоненко Александра вьлар дог тохадинаг: «Тхо сменна нуглаьхочо Владимир Николаевича боарам довцаш давлени поаттаьйІ. Из нийса доацилга ше а хоаш ма вий кІ. Тешшаьм дезаш цу тайпара дьиихе сий... «Боарам довцаш давлени поаттаьйІ... Со дика кхеташ вар цу дешай чуловцамах. Бурурьдеттача стенока дуккагІа давлени ма поаттаюу сиеаннив проходил дуккагІа хул. Хьаьта а из боарамал соагІа поаттае йиш яц, хІаьна аьлча бурурьдетта инструмент йохаргІьк. Из вІалла па йиш йоаца гІелат дар. Бурурьдеттаче тахана инструмента ремонт еш дуккха ха йоае а еза, кІезига низ тІабахйта а безвц. Пиккха бетта план хІоачашьъра график юкъаГІмайсЛий. Сиаьвнна цІий ханнчьа эксплуатационникашта да ца еаьнна паччаьлаЛкхен доккха за хулилгга кхетадеш вар тха коллективера тІеиргта. Цу дийкнеьа дуккха уйла йир аз. Бурильщик Владимир Николаевич Костин тха бригаде болх бо вена дуккха за ящар. Хьалха из вар Боли-Су ятаьна участке хьаьгагаш. Цьаька цо во болх баьб ала йиш ящер. ХІаьта тахан мишта дьиннд цунгара ер санна доле доккхе гІелат?

Бригада. Ц чІеннаьна шоай инициативаьх собрани йир. ЦІенхьаьттарга кьамьаьл хилар цІга. Цу хьна сай бригада чІеннаьца дьь кьамьаьлгІ. ЦІенкга а дицлургдац сона. «Бурильщик Иван Марчиче: Вай бригада коммунистическин кьаьхьгамга цІи лелаеш я. Кушу дий тьона, Владимир Николаевич, из сий доле цІи бІеьхьяр. Балха эздол довцаш хьо вала тхоца тарлургдац хьо. Бурильщик Григорий Медведев: МолларІга бесса, тІеьлаГІе фуначІа кулг я, план хІоачашкр — вІалла тарлуш дац советски болхлочун омаеца. Бурильщика помощник Никоненко: Тхо ца поаРІлаГІа да ца дьр. Кьыча тайпара кхетаде йиш я хІа, чІана аьлча бригада ший план хІоачашъе вІеьштІеьхдергІилаРех тешаш ваа хьо».

Ци шу хьаьлга кьаьгаа дешаш да хІанз аз доаладеарш. Бакъда, цу хана денз цу тайпара гІалат дьиннедац Костингера а цьаьнхьа бурильщикагера а. Цу масало кьаьгга хьаьхьоч коммунистически кьаьхьагама ударника цІи лелаю саг ший балха сий лакха поаттадеш а производства гІулаьх дог лазаш а волга.

Иштта лакха кхетам болаш коллективе хІара чІен хилна дика пел гІулаьхзаш, хІаьта хьаькашка латта дикаРаш ларттІв хІоачашде вІаштІеьхьа а доал. МалгІабика довжьшка сиеаннаьта буруя тохача дуккхаза деаьнна кІаьлаД аз. Из болх мер бачча коллективеша боккхача бехнтокхамца, цхьа барт болаш иХоачашъвІ Даьхан заденеш. ХІанз юрсен тІоаначта буруя тохаш а я ца бригада. Вай республике юрсен тІоаначта цкъа-шозза мера буруя техадац, хІаьта МалгІабика эгтара хьалха тохаш да из буруя. Проектни кІоарсен 4700 метр соагІа я. ХІаьта кІезлехьа оаха 2800 метр буруя техад. Цьаьа аьрн хинна моттиг нийсьеннаьц. Балхах дина кхеташ, шаьш дер цІена, дог лазаш де ларт хІара саг. Дукха дувца йиш ер церех хІарахех. Цар дошо кулгех, ниицкатах, творческин кьаьхьгамах хьакуп толашвІаГІер, кердадер, цо новьхостал ду нийслуш йола хьалонеш эш е а корда толамаш дахха а.

Тхьаь итт шу соагІа ха я тха бригада чІен Медведев Григорий Григорьевич МалгІабике болх беш вола. Цу шерашка сиеаннинаьта цо тхха буруя итташ километрш хургьа. Тхона, къочачарна мехкаьттахой специальность боьхонца ваьлийтар, цун хьайенаш йовзийтар Григорий Григорьевич ва. Тахан кьаьхьагама ветеранца ученккаш вежарий республикашка Башкире, Татаре кьаьхьагга ба. Шовий кьанна, йоккха опыт йолча новьхостага цар уйтатча дІайхача письмоша хьаьхьоч цар болхлой сий лакха леладелга.

«ЦІи шу хьалха тха бригаде болх бе вера Ахильов Башир. Из кхелата саг эгтара хьалха сайна БІаргавейча хийтар сона Іомаергий таш уях кІаьнка тха зала специальность ьыина. Бакьал, дуккха за кІалаьца буровой чоаханера болкам бовза гІаргаш, производства кьаьлаеш ца ловш саг шо волга хьаьгаьнчар Башир. Из БІаргаго йиш ер буровой массофоЛчу участкашка. Цунна кІезига кетадеш шийна ца хозъ хатта, масседер а зуеш вар. Сейрийнарга ца шоаре дина вахар. Хьаьта хІана Башир бурильщика помощник ва. Шийна тІедилла гІулаьх массеза боьхонца хоачаьдуц цо. Хьаьнар доЛча зІамигача сагО ларх! уях шера мехкаьттА техникуме дьиа вахА.

ТХА БУРОВОЙ бригаде хьаьхьагаш тІкьеъ шиъ саг ва. Царех шиннах мера дийкнеьа из, хІаьта воккхера а дуккха дикадерашца дувца йиш ер. Цьаьбехьаца, ца ларлаш бе-лам ба.

...Тахан доккха цІей да. Советски Іемаьла шера, хІаьта ниттІаьта дола Май дезду вей. Цьаьбакъда. тахан а, болх баш да мехкаьттА доаькхача качалкаЙ цІаккхе е кІаьа ца ду аболата кулгаш. КІоарга уллача петтан русьчьна — «ІаьржачА дошуьнан тІаболхаш латт буруьдеттараш.

Таханарча дезача дийнаьхь Дьъхен рузьъе соадоаача кьаьхьгамхошка ала пов сона: мразе хилда шув вахар, балха ка мьъхал йІла шув.

М. ХАДЗИЕВ,
«Малгобекнефть» НПУ № 1 йолча КПР мастер, СССР Лахкехьарча Совета депутат.

Мишта кхочашдУ юбилейин шерара дехкараш?

ХИМИКИЙ ДОШ ЧІОАГІА ДА

Юбилейин вахта толам лелаш Грозненски химически комбината коллективе ЛенИна совгІаташ накъаЛесей ва Николаевич чаьх.

Валовй продукции арахецара квартальин план 104,3 процент кхочАчьъхьЙ. Продукции арахецарга Іаьбода - мах 1,1 процент лохбаьб. ХІаьта из баьхьаь долаш итташ эзарах сомаш ахча кхочаьхьЛ, электроэнерги — 7,3 процент, цхьа тонн спирта лаьрХІача газ — 4,1 процент, в. кх. ЛІ.

ХьаьлагІа а санна ергачча пехашкеен участкашкен кьовсам латт реагенташ, катализаторашт, электрически энерги, Іи. хий кхоЛар дуХьа, продукции ЛкхгаргІ ЛІаБода мах лохбар дуХьА. ЛоарХІаме ца. химикина хьаЙга къхьежьа доШ ца хилар. Масала, мехка хІанз эгтара дарегІа хІиналц цар арахеца спирти фенолИ.

Доккхал ле хІамаш долаш ба химикашц. Цар хьаьхьаЛпен кулгаПеен—ГІишлоцчьеранпеин мотаЛаннаьцнен цхьана — ЛоацшкаГа тхоа хьаЛ а яь карарезаЛЬ республике йоккхагІчарех йола предприяти — Нохч - ПІалгІаЙчен доккхача эшне дуХььЛшаЛцарЛ—Грозненски химически комбинат. Майй бетта 13 шу дуХ комбинат болх бе йолаЛлийтача лийЛаьХьа ленц. Цу юкъЬ ЛаЛЛамта бокхка болх баьб химикий коЛективе чоалхане химически производствен карарезаЛра, цар низ совбаккхара, продукции дуХьагІа арахецара, из яккхарГа ЛаБода мах лохбара, цун дикал тоаЛра.

Мехка эгтара хьалха керда лаймехка полиэтилен доаЛкха проповодзеГа лоХача давлене. методаца карарезаЛраш грозненски химикашца ба. ХІана вай феноли ацетони дикалга диллача дуЛен ца толашагІа йолча стандартеп эшашаЛца лаЛ.

Комбинате хьаЛхийнай лиХа кийчьаЛ болхлой, инженерий, техникий, ГІулаьхерча нЛьХа квалифицирований кадраш, дуХьАча цехашка вІашагІкхийтаЙ «ІоагІа» кхотаенна коллективаш. Дикача оагІоРхьаЛра на хьоатабеш машта бутаргІа уЙ тайпа нах.

Хьаьцарга вай, масала, № 32-91 йолча цеХа воккхагІа зола аппаРатчик Юрий Васильевич ПоЛкоПай. Комбинат диллача денз цига болх беш ва из. Цигара вахар из Советски Эскаре ГІулаьх ле а, хІаьта цигара. ЦІавенаЧуЛ тІехьаГІа йола балха а вера. Цитта хилар цунах лакха кІаьдаЛ. Бой аппаратчик, цитта вахар из БКПС чІенала. Из хинпаьн цехкомА председатель; парт бюро член, хІаьта хІана цеХа партОргаНизаце секретарь а. ХалкъА тІаХьожаМа поста КуГалхо а а. Партен правительстВан лаьхьа мах баьб нов. ПоДкепал хьаьлгаМа — пуЧина Ленина орден енНай.

№ 32-91 йолча цеХа слесарь Д. П. Водолазкин, технически контрола отдела лаборант В. П. Шленко, электропеХа электромонтер Я. В. Тарабанов — комбината ветеринаш, шоай гІулаьхь бизза бола гевзанчаш.

БелгІала комбината зега онЛо йолаш бола болхлой дезал лІегІа бин тхо лоЛча хьаьхьегаш. Царна юкъе — Даниил Алексеевич Юдин Егоровиан Смакотинг'Іар, Иван Ефимовичи Валентина Константиновнан Антошкинар, Борис Николаевичи Елизавета Александровнан Самойловг'Іар, Анатолий Викторовичи Антонина Алексеевнан Агафонг'Іар, Иван Ивановичи Анина Степановнан Слепцовг'Іар, лучьХа кхьбаЛаш.

Сийлахь-боккхача Октября нахьа болхаш шовш ГІаийнЙа социалистически дехкараш кхочачидар лухьа ьисам лоаттабу ТехнОЛоГІ цеЛаЛка, бригадЛашка, участкашка. Масала баРттайна болх бу № 133-135 йолча цеХа коллективе. № 131 йолча цеХа нахалгаш дика продукташ доаттае ьЛина_лоц ленинадар пе. ХІаьта из по дИлЛа кхочаш а ду; но ду цеХа тех дикагІа лоЛа бензин, катализатор, метилатом натри.

Декхар ГІаийнадар — арахецна продукце йолА тІа-ГІа лакхЬе. ЦІуХьа ЧІаГІерта хьовсам лоаттабу метаноЛоцна ГІоаЛаЛ доХьаХьар, юкъе хІама ТІаи ЛоаЛа бензин лаХар дуХьА. ТехнологическИй режим тоаЛра 8 рационализаторски предложени йиа еЗаш бар, технологаш, хІаьта ешнарш а ГІаийнарш а 9 я. Кхы тІа а телаш я рашредложеНеш. Цу ГІулаЛха хьаьстта а дика хьаьхьег КИП-а слесарь Ю. Б. Гофмана, аппаратчика Н. П. Суязова.

ПІалгІерта хьовсам лоаттабу № 108-110 йолча цеХа коллективо производственни заданиеш юбилейин социалистически дехкараш кхочачА а тЕехнОчачаш а дар дуХьА. Из ГІулаЛХа цеХе кхы ЧІа-ГІа кІезиг а у.

Цу ЛоаЛлача хІамаеЛ дика БеркатаЛ ЛаЛар цеХа ЛаЛха. Коллективно кІоаргІа кхетаЛаЛ ший дехкараш, БаРттайнаГІа, кхотаеннаГІа хинай из. ЦуЛуХьа БаЛЛар тоЛам а: хаЛаЛ хьаЛХа кхочачЬЙЙ апрЕЛь бетта ЛІаи.

Дика кхаЛьЕг № 170-171 йолча цеХа коллективо. ХаЛаЛ ЛЬХа кхочачЬЙЙ 4 бетта ЛІаи. ПЛаЛаЛ соВгІа масеех эзар сома маЬХа синтетически дубитель енНай пАччаЬЛаЛхЛена. Цу юкъа ЛЬЛаккХа мотТиг хиннаи цеХе технологически режим тоЛаиЬ, брак арахИца. ЦеХе кЬаЬстта дика кЬаЬхьег воккхагІа йолча аппаратчика-ни. Барниовас, ДонЕйкос, МальЧенкос, кЬхЬчар.

Коллектива цЬаьХа дика тоЛам ба хьаЛхарча кварталЕ № 110 йола корпус болх бе а йолаЛлийта, из продукции — ЧДА (анализацца ца ЦІена) яха ацетон телаш хилар. ШоаЙ ниЗаин мукЬа хан ца кхоеш кЬаЬстта зина кЬаЬхьЛаЛ ТЕхнОЧачаш ЛЕнина орден енНай.

№ 32-91 йолча цеХа слесарь Д. П. Водолазкин, технически контрола отдела лаборант В. П. Шленко, электропеХа электромонтер Я. В. Тарабанов — комбината ветеринаш, шоай гІулаьХа бизза бола гевзанчаш.

БелгІала комбината зега онЛо йолаш бола болхлой дезал лІегІа бин тхо лоЛча хьаьхьегаш. Царна юкъе — Даниил Алексеевич Юдин Егоровиан Смакотинг'Іар, Иван Ефимовичи Валентина Константиновнан Антошкинар, Борис Николаевичи Елизавета Александровнан Самойловг'Іар, Анатолий Викторовичи Антонина Алексеевнан Агафонг'Іар, Иван Ивановичи Анина Степановнан Слепцовг'Іар, лучьХа кхьбаЛаш.

Сийлахь-боккхача Октября нахьа болхаш шовш ГІаийнЙа социалистически дехкараш кхочачидар лухьа ьисам лоаттабу ТехнОЛоГІ цеЛаЛка, бригадЛашка, участкашка. Масала баРттайна болх бу № 133-135 йолча цеХа коллективе. № 131 йолча цеХа нахалгаш дика продукташ доаттае ьЛина_лоц ленинадар пе. ХІаьта из по дИлЛа кхочаш а ду; но ду цеХа тех дикагІа лоЛа бензин, катализатор, метилатом натри.

Декхар ГІаийнадар — арахецна продукце йолА тІа-ГІа лакхЬе. ЦІуХьа ЧІаГІерта хьовсам лоаттабу метаноЛоцна ГІоаЛаЛ доХьаХьар, юкъе хІама ТІаи ЛоаЛа бензин лаХар дуХьА. ТехнологическИй режим тоаЛра 8 рационализаторски предложени йиа еЗаш бар, технологаш, хІаьта ешнарш а ГІаийнарш а 9 я. Кхы тІа а телаш я рашредложеНеш. Цу ГІулаЛха хьаьстта а дика кЬаЬстта ЛЕнина орден енНай.

Декхар ГІаийнадар — арахецна продукце йолА тІа-ГІа лакхЬе. ЦІуХьа ЧІаГІерта хьовсам лоаттабу метаноЛоцна ГІоаЛаЛ доХьаХьар, юкъе хІама ТІаи ЛоаЛа бензин лаХар дуХьА. ТехнологическИй режим тоаЛра 8 рационализаторски предложени йиа еЗаш бар, технологаш, хІаьта ешнарш а ГІаийнарш а 9 я. Кхы тІа а телаш я рашредложеНеш. Цу ГІулаЛха хьаьстта а дика кЬаЬстта ЛЕнина орден енНай.

Коллектива цЬаьХа дика тоЛам ба хьаЛхарча кварталЕ № 110 йола корпус болх бе а йолаЛлийта, из продукции — ЧДА (анализацца ца ЦІена) яха ацетон телаш хилар. ШоаЙ ниЗаин мукЬа хан ца кхоеш кЬаЬстта зина кЬаЬхьЛаЛ ТЕхнОЧачаш ЛЕнина орден енНай.

Грозненски химкомбината партКома секретарь.

ТХА ИНТЕРВЬЮ

З. УМАЛАТОВА,
Урус-Мартана района Мичурина цІерагІча совхоза шскара сеЬкла кхееча звено зВеньевая.

Юртбоаханга лоарХІамера культура кхеЯра лика опыт Іомаьй оаха. Звенос ГІулаьх ЕЕн тхъЬ итт гектар я. Пятилетка хьалхарча шера лика кхОйир оаха из культура. Ну шера бокхха кхаъ хилар тхъ звенона. Ленина орден елар сона. Октября 50 шу дузача денна сийлешца накъадахара тхоаЙ ергачча торонех пайда эпаш из культура кхы а ликагІа ХЬувЬЬаЛара шерра социалистически яхь Ьоаржаьй звенос. Планах хІара гектара тІа 220 центнер кхе еЗача 500 центнер шекара спекка чуя лерХІ. Цу гІулаьхь де мел дезар дЕьЛ. ДийтлаагІа апрель тІакхоачаш лика обработка ЬЬча ЛЬЬта ЛІаЛийнад конпиЙнонн фу. ЛЬЬта хьаьнЕен соаЛка гурахьа хІара гектара йОчЬ центнер ХоаччИтаМ минеральин удобреНеш тайсар. ХІаьта уях бІЬьстн хІара гектара 80 килограмм хоаччИташ суперфосфат.тессай.

ПІаийна зекхарашТолаЛца хоаччаЬзара а ХЬатІаЛагІаЧа Октября пІейна «совгІат кийнДара а берриГа ина тІаБохийтарбІа тІа звено чІенаша.

●

В. ВАСИЛЯН,
Гаро завода токарь.

1950 шера Советски Эскаре ГІулаьхе а хинна цІавена Грозненча гаражни оборудоване заводе токара ученикалла балха вахар со. Из хана денз токарь воиаш болх бу аз заводе. Ломкраташ, пОЬъеЬнникаш, прессаш, ишпта кЬыйОла тайп-тайнара продукции арахец оаха. Из продукции вай мехка промышленноста предприятешка. лоаЗоЛ аЬахьЬара мехнашка йоца.

Заводе балха вечаГІоне соца и хьана болх беш ва Дай-мехка тІем тІа хинна Кухаренко Иван Карпович Шин токарни станока доаЛ ду оаха шиПце. Заводе балха лаьхьача ГІоне цхьа бутт ЛІабахийтабаш оаха шиПце производственни план тІехЬхоачаш ца ешЬ. ЦІулухьа хІара бетта ахчан пречеш ийю оаха.

Къаьстта бокхха кхаъ хилар сона ЛІалахача шера паччаЬлЬхенО сона еннаЧ «Знак почета» яхача орденах.

Уях шера бИЬ бетта ЛІаи тІехЬхоачаШЬъ а Лаьнна ХІана май бетта чотах къаьЛ оаха шиПце. Сийлахь-боккхача Октября юбилей ЛедерГІолча денна сийленца накъаЛаха ЛерХІ оаха. Цу гІулаьхь ХІанаЛе ЛаЬ ЛЬхха за. ХІанаЛца технически контрола тІехЬжна маХ а беш арахИца оаха продукции, хІаьта ишпта ЛЬхха металлин электроэнергии хьоЛЬЙ. Уях шерара план цхьа бутт хаЛаЛ хьаЛа ЛЬхха ЛЬЬ, белаЛ кхое, арахецна продукце диЛаЛ ЛаЛхЬе аЬнна оаХоша тІаийца лекхараш тхона ЛЬхачаШЬъ ЛЬхха.

Е. БАРКЕНХОЕВА,
Нохч-ГІалгІай АССР заслуженни хьехархо, № 1 йолча Наьсарен -Вокзалерча юкъерча школа хьехархо.

— ЛЬхьоалгІеЧа Мая цІей дезЛу ха тІакхоачаш масса.а хана цхьа ший тайпара зег ГІоздаьлет хьиЛар айделет ма хулий. ХІаьта уях шерара цІей дезадЕра кЬаьстта а белгІала. Са. Советски ЛаЬЛала 50-гІа шу ЛуЛа шу ер ЛоЛаилаь.

ТхОна, хьехархошта, теттара хала ЛА тхоашта карагІаЙнИнараш маларра ЛІаЛийна зовла — ЦІу гуччьаЛа ЛаЛьЬокха гарЛаш.

Аз школе болх бу ДУхХ ха я, МассагІа шу ЛА цу БалХе зог ГІоздоЛхаш, ГІаийІа ЙойтаШ, уйЛа а ЙоЛкхо а ЙойтаШ со я аз. ЬЬЛча тайпара ЙоаЛа а ЛуГЬаГІорЙ-ЬъеГІ со-м — сеЛда чІоагІа, ДУХХаеЛа сеЛ сай хІаЛа профессия. ЯЛх шу ЬЬЛЛа сога енНаЙ ИхЬоалгІа КЛАСС. ДагаЛоагІа сона ЙЙса хЬийЛарашЛ ЬъеГІашка ДУХХа ЛІаЛа на хоШ хилар. ЦарЕх ДУХХа БаР ЙЙсий МОТТ на хоШ. МеЛ ДУХХа ЙИЛ ГІаийнЙа-ЕХ, хІара ЛЕнна а КЬЬ СОГІЛа а МЕЛ ДУХХА КЬаЬхьЕГА ЙИЛЛАР-ЕХ, ЛЕрХІарА ЛЕнА ХоачаЙнА.

ХІанз ХЬаЛ ХЬ БЕРАШ ЬЬЛХАГІЧА «А» КЛАССЕ ЛЕНА ДАГІА. ХІаьта со ЙУ КЛАССЕА КУГІАЛКО А Я. ЙУ ЧУ ЙАЙЛЬЬА МОТТ ХЬЕТАШ А Я. ХІАНА А ЛЕШАРАХ ЕХЕТАШ ХАЛАРЕН ДИСЦИПЛИНАН ХЬАКЬЕХЬА ШКОЛЕ ХЬАЛХАРЧА МОТТИГЕ Я ИЗ КЛАСС.

ДикагІчарех лерХІаш я са вож класс а — 2 «А». УЬхаза цЬаьхЬе а ЛешарХе ваи лешарА ЛЕхьАвУсаи.

ФуЙ сона ХЬ ХІАНАШ КАРАГІЧУЛАРА КЬАЙЛЕ? ГУЧОХ ИЗ Я АЗ САЙ БАЛХА ТІА ЛАНИ ЛЕРЗА, ЯГАРА ЙАЙЛАННІА ЙОЛА ХЬЕХАРА ФОРМАШ ЛЕХАШ ХИЛАР, ХЬАЛХА ЛАТТА ОПЫТ. ДИКАГІА ЙОЛА МЕТОДАШ ЛЕХАШ ХИЛАР, УЬ ЙАШАЙ ЙОЛА А ЙОЛАШ, СА ПРАКТИКА ЙА ЮКЬЕКХУЬЬАШ ХИЛАР. ТХОАЙ ЬЬАЛ ЛЕШАРХОЙ ЛАЬША ЙОАНОШТА АЙХХА БУЬЗАМ А БОЛАШ БУ ОАХА. ЦЬАЬНА А ХАНА ЛАРЦАНА БУЬЗАМ ХАЛИЙТАН.

Аа а тха школа берригача хьехархоша а къаьстта ДУХХА ТЕРКО Ю ЛЕШАРХОЙ КОММУНИСТИЧЕСКИ ИХЕТАШЦА ЙХЕБАЬА.

ШИ ШУ ХЬАЛЛА СЕХ НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЗАСЛУЖЕННИ ХЬЕХАРХО ЯХА СИЙЛАХЬАРА ЦІН ТИЛЛАЙ. ИЗ ГІУЛАЬХ СА ВАХАРЕ ЭГТАРА БЕЛГАЛА А ДОГ ГОЛОЬОХА А ХІАМА ДАР.

ТХА ШКОЛА КОЛЛЕКТИН СИЙЛАХЬАРЧА ЮБИЛЕЙНА ЯХА МА ЙОАГІА, КЕРДА ТОЛАМАШ А ДОАХАШ, НАКЬАЬХА КИЙЧЛУН Я. ХІАНА ШКОЛА ХЬЕХАРХОША ШОАШТА ХЬАЛХАШКА ОТТАЛАЬ ЛЕШАРХОЙ ЛЕШАРАХ ЕХЕТАШ ХИЛАР ХІАРА КЛАССЕ БІАЬ ПРОЦЕНТАРА ДІАЬХОАЧАДАРА ДЕХХАР.

●

С. БАНЧЕНКО,
Сунженски района «Победа» яхача колхоза механизатор.

Ах бІаь шу гаргта ха ЛЬнаЙ ЛЬЬтанна аз сай вахар ЛийЛаХЬаьта, тахан сайх бІубенна оаЛ аз ЙЙса хеРжача ЬЬкьо сона ДОХ-ка ЙЙса ДЕННАДА. КЬАЬСАГА САГА ВАХАРЕ НИЙСЛУ ШЕ ХЬИЙГАЧА КЬИНО ЛОГ ГІОЗДОЕЛКХАШ ЙОЛА ХЬ.

ЛЬЬТТА ЛИКА КИЙЧЛЕН, ЦУН АГРОТЕХНИКА БОКЬОНАША ДІАДЕХХАЧА ТАЙПАРА ГІУЛАЬХ ЗАРЦА ЙЙСА КХЕЕШ МЕЛ ХИННА ЮРТБОАХАМА КУЛЬТУРАН ЛИКА ХЬУВЬЬАЛАРАХ 1948-ча шера «КЬАЬСАГАМА ШІЕ БАЙРАКА» ЯХА ОРДЕН ЕЛАР СОНА.

ШЕРАГАРА ШЕРАГА ЛУКХАГІА ТЕХНИКА, КЬАЬСАГАМА ОПЫТ ЦІЛАРАХ ТІЕХЬА ТІАЙОАГІАЧА ХАНА КЬАЬХЬЕГАЧА ТОЛАМАШ ЯХА А ЛАХХЕ ЙИШ ЛИЦЛАР СА. ІЛЛМАН КАРАГІЛАЬНАЧАХ, ІОАЬЬЧА ОПЫТАХ, ЮРТБОАХАНА ТЕХНИЛАР СА. ЙЙСА ЛАЬЬЬА ЙИЙЛА ЭЗАРНА, ПИШТА АЗ ХЬИЙГАЧА КЬИНА БОККХА МАХ БИР ДАЬЬЕНО 1966-ча шера Ленина орден луш.'

ХІанз ХЬАКХИЙ-ТОВАРНИ ФЕРМЕ БОЛХ БЕНН ЯА СО. ФЕРМА ПРОДУКТИВНОСТЬ ЛАКХЬАРА ЯНА А ХЬИНАР А КХОДАЦ АЗ.

ПЕТРОГРАДА ИСААКИЕВСКИ МАЙДА ТІА 1917 ШЕРА 1 МАЙ ЦІЕЙ ДЕЗДАР.

ТАСС фотохроника.

КЪОВСАМА ЦХЬОАЛАГІА МАЙ

Ах бІаь шу хьалха, 1917 шера, эгтара хьалха парГІата дезлер Цхьоалагіа май грозненски пролетариато. Цу денна хьаЛхЧеЬа а кийбеннабар болхлой. МехкаЬЬтатойн кьаЧа предприятей болхлой йолча соГлаенТельни комиссе ший заседане 15 апреле «ЦхьоалагІа мая дерГІолча балхий порядках болга соцИ бюро. Цу диЙнаЬЬа ЬуЬпІІІа 11 сеЛЬаТ дАлладА мера Бол бергбоиаШ, БаЛЛах шолХа АЛАЬЬ ЛУРГІОЛЛАШ СОГІОЛЛАШ ЦУ ГІА.

ДеІІа кхьчар ЦхьоалагІа ЙАЙ, ЛийЙХа ЦІаГІ ЦУ ЛУЙІІАЬХА, БАЬКЬЬА, КЬАЬЬЬЕГАМХОЙ ГІОЗДАЬЛНА ДОГ ЙОХАТОХАЙЗАР ДА ЙИЙТТА ДАВО. СТАРИН НОВИН ПРОМЫСЛАШКАРЧА КОЛОННЕХ МАТИНГ ХУРГІОЛЛА БАЬХЬАР КЬАЬЬЬАЛАЙЙ. ЦАРГІ ЧР ЦІЕ БАЙРАКХАШН ДОЗУНГАР ЯЛЛЬ ГІАНСПАРАНТАШН, ОРКЕСТР «МАРСЕЛЬЗА» ЯХА РЕВОЛЮЦИОННА ЛЛИ ДОЛАХАР.

ГОРОЛА ЮКЬАРА МАТИНГ ХИЛАР ПАРГІАТА ВОЛЧА ПЛАЦ. МЕНЬШЕВИКАШЕН ЭСЕРАШЕН ШОАЙ ОРАТОРАШТА КИЙЙЛР ПЛАКАТАШ ТІЕНЗДАЬ ТРИБУНАШ. ДІАЬЬА А ЦАЙ ШОЛЛАГІЧНА ТАРА ДОЛАШ А ДАЬССА КЬАМЬАЛЛАШ ДОРА ЛАР. ВОШАЛ, ПАРГІАТО ХИЛАРА ПАХ ТІАЬХЬЕЧАШ ДІАБОЛЛАРА УЖ, ХІАЬТА ШОАЙ КЬАМЬАЛЛАШ ЧАКЬДОХАЙ ТІОЙ КЬЫ А ДІАХО БАХЬАРА НАХАРА КХАЙКАШ. ПАРГІАТО ЕЗАЧА НАХА ТРИБУНЕРА ТРИБУНАГА БУЛЛИ ГО БОАХАР КЕРДАЛАР, ШОАЙ ДАГАЛАТТАР ХЭЭР ДОГ ДОАХАШ. ДУХХАГІА БАРИЙ УЙЛА ЦЬА БОККХА БОАЦАЧА ГУЛИЙ ОАГІОННА ТІАНЗАНР. ЦИГА КЬАМЬАЛ ДЕШ ВАР «МОЛЛОТ» ЯХАЧА ЛАЬОДА ТХЬАЬ ВОЛА БОЛЬШЕВИК МИХАИЛ ВОРОЖЕВ.

— Деза ловкьостІ, вежарий, бижарий, доттагІий! — йоахар цо, паччаЬь волча хана вай, КЬАЙЛАГІА ЧУЛЛОРА ХЬУЛАЙЙА, КЬЫ КЬАЙЛАЗА БОЛЧА МОТТИГАШКА КОРТАМУКЬАЛА ТІЕХЬА БОЛХЛОЙ КЛАССО ЛОАТТАБЕЧА КЬОВСАМА ДЕШАШ ДУВНА. ХІАНЗ ПАЧЧАЬЬ ЛІАЙАЬЬКХАЬ. ВАЙ ЙИЙ Я ЧІАНЗ ВОАЙ ВАХАР ЭТТАЧА ДАККХА А ЯЬ ЛИЧАЧА ОАГІОРАЬХА ГАРГІАЛЛАШ ОВЛАНГАРА ХУВНА А. ИЗ ПАРГІАТО ШЕНА ЬЬКХА Я. ХІЬЬТА ХІАНЗ ВАЙНА ХОЗАР А ГУР А ФУД? МАССАНАХЬА А ХОЗАР ЦАЙ ЛА — ВОЕМЕНИ ПРАВИТЕЛЬСТВО ХЬАЛЛАНА, КОТДОВАЛЛАНА' ТІОМ БЕ ЯХАШ. ХЬАННА ЭШ УЖ ГІУЛАЕХЬАШ— КАПИТАЛИСТАШТА.

— БУРЖУАШТА — ЬЬНА ШІОГІАРГ ДАЬЛАР ГОННАЬХА.

— ЦИГА, — ДІАХО ВОАХАР ВОРОЖЕВА, МАЛЬБУЗЕЬКА КУЛГ ДІА А ХЬУМЖАР. — ВАЙНА ЭШАШ БОАША ЧА ТІЕМ ТІА БОВШ ЛАТТ ВАЙ ДУХХАХ ЦІЕХ БОЛА ЭЗАРАШ ВЕЖАРИЙ. ДІАБАККХА ТІОМ?

— Нийса йоах. ДІабаккха тІом!—Цунна тІехьа аьлар гулбеннача наха.

ДоГІа доладелар, ЮХЬЬАШЦА ГІИЙЛА ДИЙЛА ИЗ ВЕДРАШКАРА МЕХКАЛЕШ САННА ЧІОАГІА ДЕЛХАР. ВІАШН КУЛГАШ А ЛИЙЦА, БАЙРАКАШ БЕ А ДОЬХЬАШ МУГІАРАХ ГОРОДА КЕРТТЕРЧА УЛИАГІА БОЛАБЕЛАР БОЛХЛОЙ.

КАСТАЛЛАШХА НОХЧ - ПІАЛГІАЙЧЕ ГІОЛЛА ХЕЗА ЧАКЬБАЬАР БОККХА КХЬ — ЭРСИЙ ПРОЛЕТАРИАТО, ПАРТЕ ХЬАЛЛЕ А ЛЕЛЕЦ, КЬЕЧА АХАРХОША БАРТА А ЙОЛЬШ. ВРЕМЕНИ ПРАВИТЕЛЬСТВО ДІАЬКХАР. БАЬКЬА, ТЕРСКИ ОБЛАСТЕ СОВЕТСКИ ЛАЬДАЛ ДА ОТТАЛАЙТА ГІЕРТАШ ЧІОАГІА ДУХЬАЛЕ ЙОРА БУРКУЖЕ. ХАЛА КЬОВСАМ БАР ЦУНА ЛОГОТАБЕР. ТАЙРАКА ХАЛЬКЬЙ ШОЛЛАГІЧА СЬЕЗДЕ 1918

ИСТОРЕ ОАГІОНАШ

шера март бетта мара Советий ЛаЬЛал оттар ДІАКХАЙКАДАЛАНАР.

Доккха а бекнтокхаме а дехкар ЛАТТАР ГРОЗНЕ БОЛХЛОЙ КЛА

ЙОДА ЮБИЛЕЙИН ШЕРАРА БІАЬСТИ!

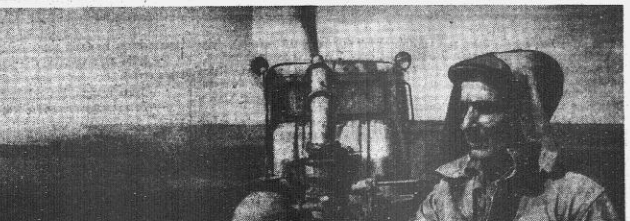

Кіезнга тіоадал йолча лаьттана хий тохара деррига низам тіадахийтад уьх деношка - Грозненски районе Ленина цІеранІча колхоза поливальщикашо. Іуьра денз сарралца баргаго йиш я уьзаза ДДН-45 яхача низ болча установкий хи кіеж. ХІанле духха хий диллад колхозе.

СУРТА ТІА: колхоза хьашка хий тохаш я иьхь установна. Хьалхашкаьрча плане тракториста Иминев Дада установна.

Н. Кобиашвили сурт.

Мишта кхоачашду юбилейин шерара дехьаран?

КОЛХОЗХОША ЛЕРХІ

Пятилетка хьалхара юртбоькъма шу дикачи толамашца яьхьдаьккхад тха колхозхоша. Шерара деррига дегІаьхаче боахама деррига доаькъош рентабельн да. Цул совгІа 196 эзар сом цІена пайда бир колхозо. Уж толамашца-ньгІа хьалхина дан. Толамашца доахараш йах ба. ЦІхьабаькъа, кІезнагІчча доарахІаме дан колхозе правленен партийн организацинен колхозхой кьахьетам нийса вІаштІехьаькхаран аьр хьаьрах хьалаш тоаьдаран йоакъо еш хилар. Из я керттерча даькъе толамий ларЛ.

ЦІхьабаькъа, карагІдийнарех тоьам баь Іе йиш яц. Юбилейин шу еррига отраслаш дегІаьхаларра доарахІамера шу леркІ оаха, йоах колхозхоша.

Даьхача толамаша дегаш айлъ я шоаех бІубенна а болча колхозхоша уьх шера кхы а дукхагІа юртбоахаьн продукташ яьа социалистически яьх йоаржаьвай. ХІара подразделеен, хІара колхозхо оарнагІаьмашца боахамо пайда ца эзаш йола торонаш гучаяьх.

Юбилейин шера сийна ТІаийнаа деккъаран доакхий да. Планах паччахьалхенга йоахка сза ворхІ эзар центнер ялат, 5030 тонн шеккро свекла. ЦІхьабаькъа, колхозе кхаш лелдераш механизаторашен дехкар ТІаийнаа планах совгІа паччахьалхенга шоаьтъкъен нтт тонн ялат, кхоаьтъен нтт тонн шекара свекла йоахка.

Цудухьа юбилейин шерарча хьувьжама лард йолаш, доаькъачча хенел дика фу тоссаш дІаьйбра - гурахьа юв культураш. Біаьстан юхье яа ихьа гаргар да йоташ аьхар зябь. ДІаьхача ІаннІа лаьттанга сатийсча механизаторашца біаьстан хьалхара дІайдаьхача деношка кхиька аранькхкар дика тоаьъ техника.

Колхозе култалхошен спецнаьхаш хиннаьхьа йоакъо бир техника сеца латтарйоаьшан шин сменах болх белга вІаштІехьаькхара.

ХІанз біаьстан балхаш сихденна ха я. Уж ханиьхьи дикачи аьрботехнически хьалашкен чакхахар боккхача доарахІаме да, хІара ньа ашча цаьрех тайІна да ТІаийнаа деккъаран доакхачадар. Из дика-кхетаду гха боахамца кхьоьгаьмхошца.

Тоаьдал сонаш макха бІаьккха, оасарна хьоьмсен лоаттабен культуриаьн. ЦІа дика обработка яьна лаьтта 340 гектар шекара свекла, 220 гектар ганарашца дІаьдийнаьхьи лелдераша.

Райийне хьалхаьнгахьа ялаьдаьккхад тха колхозхоша. Шерарга шерагга дегІаьхаче боахама деррига доаькъош рентабельн да. Цул совгІа 196 эзар сом цІена пайда бир колхозо. Уж толамашца-ньгІа хьалхина дан. Толамашца доахараш йах ба. ЦІхьабаькъа, кІезнагІчча доарахІаме дан колхозе правленен партийн организацинен колхозхой кьахьетам нийса вІаштІехьаькхаран аьр хьаьрах хьалаш тоаьдаран йоакъо еш хилар. Из я керттерча даькъе толамий лард.

ЦІхьабаькъа, карагІдийнарех тоьам баь Іе йиш яц. Юбилейин шу еррига отраслаш дегІаьхаларра доарахІамера шу леркІ оаха, йоах колхозхоша.

Даьхача толамаша дегаш айлъ я шоаех бІубенна а болча колхозхоша уьх шера кхы а дукхагІа юртбоахаьн продукташ яьа социалистически яьх йоаржаьвай. ХІара подразделеен, хІара колхозхо оарнагІаьмашца боахамо пайда ца эзаш йола торонаш гучаяьх.

Юбилейин шера сийна ТІаийнаа деккъаран доакхий да. Планах паччахьалхенга йоахка сза ворхІ эзар центнер ялат, 5030 тонн шеккро свекла. ЦІхьабаькъа, колхозе кхаш лелдераш механизаторашен дехкар ТІаийнаа планах совгІа паччахьалхенга шоаьтъкъен нтт тонн ялат, кхоаьтъен нтт тонн шекара свекла йоахка.

Цудухьа юбилейин шерарча хьувьжама лард йолаш, доаькъачча хенел дика фу тоссаш дІаьйбра - гурахьа юв культураш. Біаьстан юхье яа ихьа гаргар да йоташ аьхар зябь. ДІаьхача ІаннІа лаьттанга сатийсча механизаторашца біаьстан хьалхара дІайдаьхача деношка кхиька аранькхкар дика тоаьъ техника.

Колхозе култалхошен спецнаьхаш хиннаьхьа йоакъо бир техника сеца латтарйоаьшан шин сменах болх белга вІаштІехьаькхара.

ХІанз біаьстан балхаш сихденна ха я. Уж ханиьхьи дикачи аьрботехнически хьалашкен чакхахар боккхача доарахІаме да, хІара ньа ашча цаьрех тайІна да ТІаийнаа деккъаран доакхачадар. Из дика-кхетаду гха боахамца кхьоьгаьмхошца.

Тоаьдал сонаш макха бІаьккха, оасарна хьоьмсен лоаттабен культуриаьн. ЦІа дика обработка яьна лаьтта 340 гектар шекара свекла, 220 гектар ганарашца дІаьдийнаьхьи

Мишта кхоачашдеш юбилейин шерарга дехьаран?

ТХА ИНТЕРВЬЮ

М. ЦЕЧОЕВА,

Наьсарен райбыкомбинатан барзкъаьш тегар.

Йтт шу совгІа ха я со Наьсарен-Вокзалерча райбыкомбинатан барзкъаьш тегача неье балха ена. Тіехнаьхь дувхалу маІача наьха барзкъаьш тег аз.

Дукха хьашшаьш хиннад тхо долча со уьхьаьа балха еча гІоне. Наьха хьашшаьш дикагІа кхоачашдера кевта нехан хьайийлдай быткомбинате. Дика, биротайна колектив я тха яр. Віаьш Іьмерза, дезаме ба нехера болхдой. Цудухьа кхъьстаьча а дикагІа безам тІаьбда.

Балха ена тІоне хІара бетта, квартала, шера заданеш тІекхочачашъеш болх бу аз. Са кхъьстаьчаьх дика мах а бечІ дукхазза. Сийлен грамоташ, ахчан премеш тийнад сона тха быткомбината администрацие а бытовой хьашшаьш кхоачашдена Управление а.

Цхьабаькъа, царел докхкагІа совгІат хет сона да баьча баллах закаличко оЛа баркал. Хала яле а духха ена сона сий професси. Болх беча хана беррига сий иза а хьинар а ІІалу аз тегаш болча бІорзкъа хоах маха бакъдара, из барзкъа ханиьхьа тийга закъаьна. Цудухьа пІаккха аз тийгача барзкъанна рьаьа воаьнаш закаличк ІІаьда моттиг хиннаьн.

Уьх шера бІо бетта план тІекхочачашъеьй аз. Хьаьта Сийлаьлъбоккхача Октябра сийна социалистически дехкаран ІІа на ешаш саг ваш тха цехе. Цей заьдетнела уо хьатІехочаьте 130 процента производственни план кхоачаш а еш хозагІа йолча фасенах баркъаьш тегаш ТІаийнаа зз.

●

Д. МАЦАЕНКО,

электромеханически завода слесарий-наладчикий бригада бригадир,

Шийтта шу хьалха Грозненски электромеханически заводе балха вера со. Лухьхьашца слесаре-наладчика болх беш хилар. Са балха тоьаьал лаьхьара чІеаьгІа новкъостаьл лора сона цига болх беча наьа. Ди тІехьа тоаьлуш, боккхаьгІа кулгар предприяти, шийта лаьклора са балха тоьаьал а.

Балха вена массеех бутт боаллашъеьа слесарий-наладчика бригада бригадирала хьежаьрг со. Заьоре хьалгІаьрег участок яр сога кхаььчар. Сай еррига уйда, теркам тІабахийтар аз хьахьашца латта лекхаран кхоачашдера. Лухьхьа хана дика цига болх беш хилийна нахана загаьвулаьр болх дикагІа віаштІехьаькхара. Цох зоькха беркат лаьтар. Лухьхьа хьежаьрг, цуа біаьрга-ца ду йоаьгІаьр. ЦІеранІ ешаш, ешаш цунна кІаьнн шийх вел аьнна. Тіаьнкха хийтар ше цунна воккха ІоІаьл хет аьнна. Нах зе а цар лагарлар доаьаь а Іема жьаьна машиниет сатийнна хьежаьр шийта ЮХА ІІаьстІа ІІа хуьлш оатхал ІІІаьх а ваьрьеш воаллача машиниеста аьнна ду лешша хоразгІа ньха кхостийнр СулейІма кеота чура уйлаш. Баьхьа цунна хоара чатоаьн а санна, ший дега ГІоа а доькъаье.

— Хан сона-м, будургІой сога кочегаралла болх? СулейМана хоара шу хана дукхагІа бола кочегараш кхаьлаш бола а ший хьа йолча сага ва хала болх болта а. Йиштта цунна хоара из болх ийийта будургІолга а. Эгтара чІоаьгІаьгІа ва кхийрар-м ший аламагІаьн лепо начальника ергІоа лухьаьлен яр. Массалоца ГІулаьх ше вІаштІехьаьхьаьхкар Грабовиг Федора. Чувеча ший лаьта Хиларга ІІаьлийнар СулейМана дерриг а.

— Сона хов, — аьлар, ший ханаьх дукхха дика а во а біаргалайнча, Советски Іаьхьал доакхаш кІаьбаьрг латаш а. Іаьхьал эттачуа тІехьаьгІа бехьтохамера баьхьаш леш а хинначе Хиларг, — Іа де лаьрІар кхоачашдергдолга. Цхьа хІама Іа ший на дар лов сона- Хаьхьъ, дика хІама атта хьа на хулга. Хьажаьл -уьх маьхьга, — аьлна хьаьнйар по оаркилга чу улла маьхьа чІегилг. — Мел кхаьхьийга ер хьаьхьолла? Гурахьа лаьтта аьхьах. Шийлаьча Іай ну лаьтта лоа гулдаьл, тІоадал на эшийта. Біаьстий маьха а бакьхка лаьтта шаьрдаь тоаьлчуа тІехьаьгІа. Фу діаьйийнах. ХІаьта цуа тІехьаьгІа?... Халонах кхера безам. Хало на лайча атто а хилаь- — Ах ну лоаьлаьшеьъ машиниеста гІоне ший СулейМах. Цул тІехьаьгІа лухха хьа яьлаьхьа на хьежаьвр машиниеш іомабеча Оче́керча школе курсашка. 1948-ча шера по хьаьхьарга состав Павлодарера — Сель яьаьа станце йигар ше машиниеет а воаьгаш, Ленинан комсомолец а воаьгаш. Ухьаза а ший хьинар а говзаьл а гойтар. Сулейма. Цудухьа цхьаь наІ саг лухьаьл хиланзар из лепо комсомольски организацие секретаралла харжаьра.

1951-ча шера «Иртыш — Углестройе» аьр йоаьгІаьр ше кхоьгаьгІа воаьна ергІоа ньна ергІоа кІаййаьрал жигирхошка кІаййаьрал жир комсомола райкома. СулейМах боккха тешам белаьрах из цига ваьлийта ньа ІІаьа хилар лепо начальник Волков Виталий Александрович. «Иртыш — Углестройе» ньа кхаьгІа воаьна машинист а воаьгаш из кулгаьлеш хилар комсомольскогагирхой паровоза бригадана. Хьокхача тоска тіа массаза а хьаьха латтар Сулейма а цун бригадацарна гагирхой а цІеранІ Цига дика болх барах цунна елар ВЛКСМ Центральн Комитета Сийлен грамотен маьхьга согІатІ. Цигара болх чаккхьаьчча Павлодаре юха а вена машинист воаьгаш болх бир цо 1956-ча шера кхачалца. ДигагІа вона машинист хиларг тарра, дукха а воаьгаш из лепо комсомольског

Гудермесскии района Белоречье бахача наха дика йовзар а ешаи а я лешархо Маскахова Марха. Масселк шу да юртарча художественни самодеятельносте дакъа лурвиш из йола. Маскахова иллеш воахаш, хаьха ювзаш, пандар лекаш я. Цо дакъа лурчача концерташа массе а хана чІоагІа рьаьо хиле хьеж чун юртахой, хІаьта массанел а дукхагІа ІІоарваш Маркий дакъе а кхоаЧ.

Сурта тІа: юрта художественни самодеятельноста хьунарера локъашкО Маскахова Марха.

ХЬАСАН БАЛХА ВОДА

ДУВЦАР

ХІана хьуьа-хьоГІ Хьасан тахан сов сихвенна, сов тІо!— Ханий шоана? ЛадувгІаьаш хІьаьта—аз ІІадувцаргІа шоана дерриг а...

Ужх деношка профтехучилище дистеньжкгай Хьасана. Ший новкъостал ханнг ІІамагІа вале а (лаьхІйта шу мара ламнаьлаш ду), плотника говзал ІІехкина Іомаьий Хьасана. Бакъдар аьчча ІІамига волча хана денз ший лаьца Іома а вешна, кІезиг-кулгаг-говзал йолаш вар из. Цулуьца училище цунна ВІалла хала а хиланзар деша. Лепа вахалелха я, деша вагІаЧа хаьа а шийна чІоагІа хоза а хеташ, чуйийна моллагІа цІагІа ешаш йола хІама — ІІанд, нетел, корчий! — йора Хьасана. Цо-м кхы ІІАхо а ергьаг шоанга еша ІІамагІ. Бакъда тахан денз ІІа къьстета лоарХІамегІа хургьа цуьа говзал, хІаьа аьчча ГІишлош еча бригаде балха хьожаваьв Хьасан. Тахан эргара хьалха вода из балха.

Сатоссаш хьал а ІІетта велаш-ловзаш, ІІа-юха улаш хьуьа Хьасан. Из тамаш а ян: тахан денз ІІа из а хургьа, цо ше на яхьара, «вай мехка сийлаьарча болхлой класса» юкъе. Цулуьца лаьрхІа кийчьала вена ну ГІулаьиг.

Массаса саина, гантелешна гимнастика а яь, ший култюхь а ІІІІа, ІІІехкарга кІаччалца ІІІаьла таГа а тьекка, шийна сехташ спецовка лаьрхІа хьеннаЧа боза костюма, аьшк тоха эттар Хьасан. Из аьшк ІІохьенхаш, хьалхьекхаш костюм лика шаьр а ях хьаГІаьмех цо. Костюм дегІа матов ІІІаьхьа а йижа а я. Кхы Іе ца а ІІуш кинга чу хьюж Хьасан.

— Хьасан, хьо мича вода? — хоатт цунга тхьовра денз юврагІа ІІІалхара хьалхежаш уллача ворхІ шу даьннача Баьхьайта, Хьасана вошас.

— Балха вода, Баьхьайт, Хоза йий са костюм?

— Сона-м ІІІа вог мора костюм хозагІа хет.

— ДІавалал, ДІавалал, хьона-м хІама хаьар. Іовизка! Фу леладу Іа сахвІалелха сона а ваьвна?

— Хьасан, со а вовгІа хьоца балха.

—ВагІаьн. Сов хІама а ва. ІІІаьхьа хилча гІоргьа хьо балха.

—Хьасан, сона ІІІа хьо хьа хьа костюм, — чІоагІгІа, ІІІа ца хаьар ІІІхерашн санна, оал эттара ІІІамагІа йолча Лейлайга. — Со югарГийай Іа хьайца балха?

— Аьх, хьо а сомальнийй, Мос? Іодувша шакихе а, ІІІаьргаш!

Бераш, ІІІхерадаь ІІІа а дувшалаь, юха а хьюж Хьасан кинга чу. «Ай, балха хьоц лела баргаш сов шаьрх хила йиш ший», — аьшца дата а деха, чехка тІера Іо а аьхьга, кулгашна хьоарча а йийа, юха ІІІаьвх Хьасана ший балха костюм. ІІІаккіа коа а ваьвна паргаг а, отарах а ІІІа а хьоХхаш, ардакхаш а, лаьча а бе делла ІІІехкина кулг а лЬоХхаш, кІезиг-дукха ІІІехЬо цо спешовка. «Вот, хІанз лика я. хІанз ер ше маьрра болхлой костюм а», — аьвна хетаьлу Хьасана.

Шоай коа ГІоолца хьал-іо а водаш, дега чу шийй курал а еш, цьа юкъ ІІІакъ Хьасана. ІІІаккіа беша ІІоалца ший вана Фадиман ІІІарга а яйІІ, ІІІаккайй из цунга:

Фаи, ва Фаи (ишшта оал бераша шоай наьнах), хьаЧчелл хьай. Лаа ІІІама лаг сона: балха ваха вешаш на вий со.

ІІІіца говзача болхлочун кеп а оттаьл, кха юкъе ІІІолла хьа-Іо ухаш лелача ший лоІа ІІІара а хьаже еллту Фадиман:

— Ай, хІанз-м бу хала зар сена: воі кийнбав. ХІанз-м кхуьса йиш ІІІолш ма яр со ахкарна!

— Хьайолел, хьайолел, сиха хьаьлл ІІІолла ІІІаьрІа хийлардар, — аьвна Хьасана нанас ше бетаьвкхара ІІІаьрІа воаьщаш. — Балха вера са.

Фадиима, Іо а хайа, ІІІарГІатта ла ІІІаьвна, яхьаннеьха а, уралатташ ший пела шура а менна, аравьалар Хьасан.

Ворхі сахьат мара даьннаьлаьлар. Балха ваха сов хьалха яр. Цулуьца ший ваха вешача кьаька ІІІара шн квартал юстара а ваьвна, ІІІаГІаматар балача улица ІІІа ІІІолла хьалволаьлар Хьасан. Школе ІІІема вагІаЧа хана денз ПІаГІаматаЧа бесам болаш вар из. Шийна из ешилга нахара меттел, бийнІІІга шийга а хьаьсуьде лоарХІамаьр Хьасан. ХІаьта а ПІаГІаматаЧа ховра из. Шийца цхьанца-шишша ала моттиг лелаш Хьасан хулга ха а ховш,"пушш тоор дар дукха бесаме кьамаьл дора йоІо. ХІаьта Хьасан геттара аьх хеташ ІІІаьЧаЧа, ІІІаьла-мерза цхьа-шш ЗОш а аьле воаставора из ПІаГІамата. Лика хетар цунна Хьасан, кхыбола кхелета кхий нах санна. ХьаХхаьта воацаш, кура-сонта воацаш хилар. Бакъда цул совгІа кхы из шийна веза яьа йиш йолаш-м ящар из: иУ хьакъеХьа ВІалла уйІа яьлаар ПІаГІаматА. ПІаГІаматар коа-ІІІаьрга ше ХІаьЧаЧа, коа нув хьоХхаш йоалла ПІаГІаматар ІІІарга а яйІІа, ДІаЧхкаййкар Хьасан:

— Башир, ва Башир! — Бакъла Хьасана ешаш хІиннар-м ПІаГІамата воша Башир кацар, из ше ар: эттара ІІІаьла ше балха тодача тоІІІаХха цунна ше ІІІарГаовор ловш вар Хьасан. ХІаьта а ПІаГІаматаГа шийга йист хІна кушалаХь ца хеташ. ЙьаХхар по Башира цІи.

ПІаГІаматаг ХьаьрА яьлар.

— Іуйре лика хийла ХьА ПІаГІаматаГ! ЦІагІа ший Башир?

— Маршална ваХалла, хьа а хийла Іуйре лика! Хьо ма чІоагІа кийченнаВ, Хьасан, тахан. Фу ду ІІа?

— Балха водар со-м. Башир вешаш ІІІаьнаЬарга эттавар.

— Башир ухх сахьате чувоаГІаргва. Сабарде ІІІеазнга, хьа сиха вепе.

— Мукъа ваш со, ПІаГІаматг: балха ІІІехьаваргва, Саррахьа ІІІхаоаГІаргва со.

— Маша ваьаН хьо балха, Хьасан?

— Ухх деношка ДІаийцаь со. Тахан дуХХьашХа а вода со балха, — геттара эхь хеташ, ше цхьаи хІаманна бекке воЛаш санна, велакъежар Хьасан.

— Воалле хІьаьта, Хьасан, ирра долаш, даьнЬаьла хилба хьа болх а, ха дерригга вахар а!

— Баркал, баркал. ПІаГІаматг! Шеа ма аьа ІІо: ший мехка болхлой класс со мисхал а ламна лоаттаьлаь ший сий. Лаьрка хийла хьа!

Шийх бІубенна, шеро ІІІа а боакхкина, ІІІаьолаьу Хьасан. КІезиг-ІІІаХоаьвачча улица лехьа оагІаргва ІІІаттаьа боккхийча наха ІІІаГІаьвоа на, гучачка пар ІІуйре дика ювца а, дагахьа парна ше балха водилга ІІІаХайта а.

— Іуйре лика хийла шуг! — аьлар Хьасана ІІІенхаштта кеп а оттаьл.

— Дукха вахалва, Хьасан! Фу ду Іа?

— Балха водар со-м. Фул штахьа, могаш дий массанахьара?

Могаш ца, хІама лаг ликал совгІа. Минчар хьо балха?

— Хьалха ГІишлош еча плотникий — бригаде ва со болх беш, аьлча я, болх бе водаш.

— Тахан дуХХьашХа водаш ва хьо?

— Ва.

— Воалле воалле ХІаьта. Дукха вахалва хьо! Хоза лаьрГІа лелалаьх. Іа а вар хьо ІІІаьвалаьх. Хьасанг ІІІаьвалаьр ваьха саг.

Варзі сахьат лаьа пхийтта минут ешаш ваха ДІаьаттар Хьасан конторе. Из хана болхлой гІа а бенна, бригадир-м ворІ хьанйна валарга хьежаш цхьацца-шишша лупшаш бегІар.

— ХІа, керда болхо а ІІІаХхьаР ший. — аьлар ший оттаьла массанена ваьвашн ваьча Сосаркъас. Сосаркъий цІца ОЛ-мал ар: моллагІча керда хьаренча сагах ІІІха белам бовкхаш. Хьасан а вИцаьлІйтаьлар по. Новкъостанца ІІІа-са а яь, ІІІенхаштта, саго дегабум ге йиш йолаш-м ящар из: ІІІу хьакъеХьа ВІалла уйІа яьлаар ПІаГІаматА. ПІаГІаматар коа-ІІІаьрга ше ХІаьЧаЧа, коа нув хьоХхаш йоалла ПІаГІаматг ІІІарга а яйІІа, ДІаЧхкаййкар Хьасан:

— Башир, ва Башир! — Бакъла Хьасана ешаш хІиннар-м ПІаГІамата воша Башир кацар, из ше ар: эттара ІІІаьла ше балха тодача тоІІІаХха цунна ше ІІІарГаовор ловш вар Хьасан. ХІаьта а ПІаГІаматаГа шийга йист хІна кушалаХь ца хеташ. ЙьаХхар по Башира цІи.

ПІаГІаматаг ХьаьрА яьлар.

— Іуйре лика хийла ХьА ПІаГІаматг! ЦІагІа ший Башир?

— Маршална ваХалла, хьа а хийла Іуйре лика! Хьо ма чІоагІа кийченнаВ, Хьасан, тахан. Фу ду І